

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по образованието и науката

ДОКЛАД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № <u>553-09-1</u>
Дата <u>05 / 01</u> 201 <u>5</u> г.

Относно: Законопроект за предучилищното и училищното образование, № 454-01-51, внесен от н.п. Милена Дамянова и група народни представители на 21.11.2014 г.

12.05
Vessy

На свое редовно заседание, проведено на 17 декември 2014 г., Комисията по образованието и науката разгледа Законопроект за предучилищното и училищното образование, № 454-01-51, внесен от н.п. Милена Дамянова и група народни представители на 21.11.2014 г.

В заседанието взеха участие: проф. Тодор Танев – министър на образованието и науката, Ваня Кастрева – заместник-министър на образованието и науката, Константин Пенчев – омбудсман на Република България, Огнян Стойчков – председател на Комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта при 41-то Народно събрание, представители на синдикални и работодателски организации от системата на народната просвета, представители на неправителствени организации, директори на училища и детски градини, учители и други педагогически специалисти.

В Комисията по образованието и науката са получени становища относно Законопроекта за предучилищното и училищното образование от Министерство на образованието и науката, Министерство на младежта и спорта, Министерство на земеделието и храните, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на културата, Националното сдружение на общините в Република България, Българска стопанска камара, Синдиката на българските учители, Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, Съюза на работодателите в системата на народната просвета, Сдружението на директорите в средното образование, УНИЦЕФ – България, национално представителни и неправителствени организации, като всички те подкрепят законопроекта. В част от становищата се съдържат и предложения за неговото усъвършенстване.

От името на вносителите проектът на Закон за предучилищното и училищното образование беше представен от н.п. Корнелия Маринова. Подчертано бе, че той е разработен въз основа на задълбочен анализ на действащата нормативна база и на добрите практики на европейското законодателство в сферата на образованието. В работата по изготвяне му са взели участие представители на цялата педагогическа общност и законопроекта има принципната им подкрепа. Обсъждан е в продължение на период от две години, като в него са включени част от постъпилите над 3 хиляди предложения.

Проектозаконът предвижда създаването на по-ясна и работеща нормативна уредба чрез приемането на държавни образователни стандарти, гарантира прозрачност и предвидимост на мерките, които се предприемат в системата. Създават се условия за:

- интегрирани политики чрез образователните програми, включващи здравни, социални и други обществено значими аспекти на образованието;
- децентрализация;
- превенция на преждевременно отпадащи ученици;

- намаляване на ниската функционална грамотност;
- подкрепа за децата, учителите и родителите.

Законопроектът поставя акцент върху компетентностите, които придобиват децата в училище и обвързаността им с Националната квалификационна рамка.

Въвежда се нова образователна структура в системата на училищното образование с цел яснота и подреденост – основна образователна степен с два етапа: начален (I – IV клас) и прогимназиален (V – VII клас), и средна степен с два етапа: първи гимназиален етап (VIII – X клас) и втори гимназиален етап (XI и XII клас). Двата етапа в средната степен на образование осигуряват вертикална и хоризонтална проходимост в системата; възможност за смяна на избора; предуниверситетска подготовка; тясно профилирано и професионално образование в последните 2 години. Разделянето на средната степен на два етапа ще подобри връзката между средното и висшето образование, от една страна, както и връзката между средното образование и пазара на труда, от друга. Във втория гимназиален етап ще се осъществява и дуалното обучение в професионалните гимназии.

Въвежда се статут на училища с национално значение и статут на иновативно училище. Предлага се създаването и на нов вид училище, обединено (от I до X клас), което ще позволи на учениците от малки населени места или тези, чиито семейства са в затруднено финансово състояние, да имат възможност да завършат първи гимназиален етап в родното им място. Тези училища могат да осигуряват и професионална подготовка, като така учениците ще придобиват квалификация по част от професия, а за професии с I-а степен на професионална квалификация – и на професионална квалификация. Предвижда се политика за запазване на защитените училища.

Предучилищното образование се извежда като основополагащо с цел намаляване процента на преждевременно напускащите училище и прекъсване на порочния кръг от ниски постижения, загуба на интерес и социално изключване на децата и учениците.

Неизменна част от правото на образование е приобщаващото образование – подкрепата за личностното развитие на децата и учениците. Предвижда се и допълнителна подкрепа за децата със специални образователни потребности – логопедите, психолозите, ресурсните учители, социалните работници ще бъдат на място – в училището и в детската градина. Формите на обучение се оптимизират с предлаганата нова форма – самостоятелна форма на обучение.

С цел създаването на условия за ефективно взаимодействие и за активни демократично функциониращи общности, към всяко училище и детска градина се създава обществен съвет. Общественият съвет ще е органът за развитие на образователната институция и за граждански контрол на управлението ѝ.

Оценяването в училище е поставено на качествено ново равнище като инструмент за диагностика на напредъка на децата и техните потребности. Въвежда се вътрешна система за управление на качеството на образованието. Необходимостта от външна оценка на качеството предполага създаването на Национален инспекторат на образованието в България, което е заложено в законопроекта. Въвежда се задължителна квалификация и атестиране на учителите и другите педагогически специалисти като средство за подобряване на качеството на образованието.

По отношение на финансирането законопроектът:

- трайно урежда моделът на финансиране, в основата на който е децентрализацията на финансирането до ниво училище;
- регламентира финансирането от държавния бюджет на децата и учениците, които се обучават в частните детски градини и в частните училища, което

ще доведе до разширяване на достъпа до образование и ще повиши конкуренцията между образователните институции.

Законопроектът осигурява автономия на училищата по отношение на разработването на учебните програми за разширената и допълнителната подготовка. По този начин се постига свобода на училището да определя целите и резултатите (придобитите компетентности) на училищно ниво въз основа на потребностите и интересите на учениците.

С цел предотвратяване на ранното отпадане на ученици и насърчаването на ученето през целия живот се въвежда валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене на ученици.

В последвалата дискусия взеха участие министърът на образованието и науката проф. Тодор Танев, омбудсманът на Република България, г-н Константин Пенчев, председателят на комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта, и спорта към 41-то Народно събрание, г-н Огнян Стойчков, народни представители, представители на синдикални, работодателски и неправителствени организации.

Министърът на образованието и науката проф. Тодор Танев заяви, че Министерството на образованието и науката поддържа законопроекта, предложен от н.п. Милена Дамянова и група народни представители, тъй като той отговаря на параметрите на политиката на министерството, тъй като носи основата на необходимите реформи, създава възможност за настъпление напред и откъсва възможностите за ретроградно мислене и стоене в една основа; създава възможност за развитие в 21-ви век, отчита много от изискванията на днешното време.

Председателят на Комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта в 41-то Народно събрание г-н Огнян Стойчков подчерта, че приема поканата за участие в заседанието на комисията като знак на уважение към труда на всички народни представители от 41-то Народно събрание в образователната комисия по отношение на този закон и този доклад, който действително достигна до пленарна зала на второ четене. Той изрази мнение, че е крайно време българското образование да не ремонтира стария си закон – над 25 ремонта стигат. Време е за нов закон, който въвежда, в това, което е актуално на 21-ви, а не на миналия век, в който се говореше за Закон за народната просвета.

Във всички изказвания бе подчертана безспорната необходимост от нов закон за предучилищното и училищното образование, който не следва да има политическа окраска. Законопроектът представя визията за това как трябва да се модернизира българското образование и кои са необходимите условия, за да може да се създаде среда, в която децата да израстват свободни, знаещи и можещи. Образованието трябва да има за цел и да гарантира, че всяко дете ще усвои основни умения за живота и че няма да напусне училище без да бъде подготвено за предизвикателствата, пред които ще се изправи. Подкрепена бе законодателната рамка, която обръща фокуса на българското образование от репродуктивно възпроизвеждане на учебния материал към овладяване на компетентности, което ще направи българските ученици по-успешни хора. Важен акцент в проекта е подкрепата за личностното развитие на децата и учениците.

Народните представители се обединиха около мнението, че в законопроекта са представени интересите на всички страни - участници в образователния процес – ученици, родители и учители. Конституирането на Обществения съвет е стъпка в посока реално участие на родителите в управлението на училището и реално участие в изработването на политиките на училището.

Подкрепено бе въвеждането на приобщаващото образование и мерките по отношение на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища, с което ще бъдат изпълнени заключенията и препоръките, отправени от Комитета на ООН по правата на детето към България.

Госпожа Веска Събева, заместник-председател на Национален съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерския съвет и председател на Асоциация на родители на деца с епилепсия подчерта, че национално представителните организации, които представляват в България 186 хиляди членове, подкрепят принципно закона, който е изработен от много неправителствени организации в 41-то Народно събрание. Тя обърна внимание на това, че услугата трябва да следва детето, а не детето да ходи при услугата. Това е огромна грешка, която в момента се извършва по отношение на ресурсното подпомагане в училище и не само в училище. Така се случва и с другите услуги – ние караме детето да ходи на различни места, за да използва услугата, която по право му е дадена.

Подкрепени бяха и текстовете, които са свързани с осигуряването на възможност за обучение в самостоятелна форма, а така също и на текстовете относно валидирането на знания, на клас и на етап от образователната система.

Одобрено бе предложението, в училището да бъде осигурено библиотечно-информационно обслужване на учениците и бе направена препоръка, че стандартите за това обслужване ще бъдат съобразени със стандартите на ЮНЕСКО.

Народният представител Лютви Местан изрази мнение, че не може да бъде осъществена реформа в системата на предучилищното и училищното образование, ако не бъде решен фундаменталният въпрос, а именно - урочната единица, оценката на входа и на изхода.

Някои народни представители изказаха несъгласие по отношение на предложението за държавно финансиране на частните училища и частните детски градини.

След приключване на обсъждането и проведено гласуване с резултати: „За“ 13 - гласа, „Против“ - 3 и „Вздържал се“ - 3, Комисията по образованието и науката предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване Законопроект за предучилищното и училищното образование, № 454-01-51, внесен от н.п. Милена Дамянова и група народни представители на 21.11.2014 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

МИЛЕНА ДАМЯНОВА